

Vychází 1., 10., 20. každého měsíce.

Expedice se nachází v obchodnictví v musikálních **Ludevít Fleischera** v Praze v železné ulici.

Za inserty platí se mimo kolek 30 kr. za řádek 3 kr. poprvé, 2 kr. podruhé.

DALIBOR.

Předplácí se: půll. 1 zl. 60 kr., celoročně 3 zl. 20 kr.

S poštou: půll. 1 zl. 80 kr., celor. 3 zl. 60 kr. r. č.

Pro státy německé: půlletně 1 tol., 8 nov. gr., celoročně 2 tol. 16 nov. gr.

Časopis pro hudbu, divadlo a umění vůbec.

Odpovědný redaktor:

Emanuel Meliš.

Nakladatel:

Ludevít Fleischer.

O závodech zpěv. spolků.

Podává Em. A. Meliš.

Prospěšnost konkurence nedá se upříti; ve všech vrstvách společnosti osvědčila se blahodatnou a jmenovitě podal nám o tom čas novější nejpatrnějších důkazů. V obyčejném životě každý to snad zakusil a tedy jest zbytečné, příklady o tom uváděti. Za tou příčinou přikročíme hned k naší témě, totiž k závodům zpěvácích spolků.

Jest známo, že při větších slavnostech zpěvácích spolků v nichž se množství zpěvácích spolků zúčastní, pravidelně zvláštní část slavnosti v tom záleží, že spolkové jednotlivě nějaký sbor přednášejí. To jsou závody zpěvácích spolků, Spolkové chtějí se měřiti a posluchači mají zkouseti, kdo nejlépe zpívá.

To není ale všecko; hledí se též k tomu, jakou píseň zpěv. spolek zvolil, by se z toho poznalo, jakým směrem kráčí, zdaž nyjícím, milostným výlevům, zdaž humoreskám aneb zdaž jadrné české písně holduje. Kdož jsa uprostřed ruchu zpěvácického spolku svá pozorování při tom činí a s jakousi znalostí výsledky pozoroval, musel též spatřiti čilou horlivost, s jakouž zpěvácí spolkové takový boj podnikají. Kéž by tato horlivost nepocházela z kalných pohnútek, z marnivosti a slávychtivosti!

Je-li tomu ale tu a tam tak, nemůže se předce velká výhoda „závodů zpěvácích spolků“ v pochybnost uváděti; neboť spolkové, kteří v závodě po vítězství v zadu zůstanou, budou tím zajisté mocně pobádáni k pilnosti, kteráž jim pro budoucnost taktéž vavřínový list slibuje.

Toliko jest hlavní podmínkou, aby způsob, jak cen dosíci možná, byl příhodný a též takový, jímž zpěváci pevného přesvědčení nabyti mohou, že *rozsudek v závodech je nestranný*. Na tom záleží jak se nám zdá *všecko*, mají-li závody zpěvácické prospěšně pro všeobecnou věc působiti; neboť stanou-li se závody *příčinou vády*, účinkují škodlivě. Jaký způsob panoval až dosud při rozhodování o cenách?

Byli zvoleni soudcové (tři neb pět) z umělců! Tito mužové vzdělaní a spolu mužové dobré pověsti sedí pak vážně na soudu a dělají si na základě své umělecké moudrosti své úsudky, které mají platit při rozhodování cen.

To jest tak dalece dobře. Avšak (nemáme příčiny něco

zatajovati) *lidé* mají své slabosti — tedy i *umělci!!* — A jak to četné životopisy dokazují, mají největší umělci spolu ne zřídka *největší slabosti!* —

Byli bychom tedy, upřímně řečeno, při takovéto komisi posuzujících umělců, kdyby se jmenovité výkony zpěvácích spolků sobě rovnaly, sami nedůvěřiliví, zdaž při konečném úsudku ten neb onen ohled nerozhodnul. Viděli jsme při rozličných velkých zpěvácích slavnostech, any se *stříbrné a zlaté ceny* rozdávaly; musíme se též přiznati, že spolkové, kteří cenu obdrželi, vždy výborně zpívali, že by ale *nejlépe* a žeby právě *velmi dobře* aneb dobře zpívali, aby právě první neb druhou cenu zasluhovali, to jsou otázky svědomí se týkající, které i největší umělec rozřešiti dovede.

Jistý zpěvácický spolek záležel při slavnosti toliko z **20 mužů**. Tento spolek zpíval co do tónu a výslovnosti správně, zpíval cituplně, zpíval nejvýtečnější písně tak, že byl laik i umělec obdivováním uchvácen a spolek tento skládal se z rozličných stavů; byli v něm kupci, průmyslníci, řemeslníci atd *jen žádný zpěvák toho předmětu znalý!* To byl tedy dle pravého pojmu *národní zpěvácický spolek*.

Dejme tomu dále; zpěvácický spolek velkého města při této slavnosti byl velmi silný, snad **50 mužů**, taktéž dobře vycvičený; měl však ve svém středu *zpěváky znalce*, kteří se v sólech vyznamenali a skvělého výsledku dosáhli. Nyní, když to k rozhodnutí přišlo, slyšeli jsme z úst dvou umělců, jejichž úsudek pak také rozhodl určitý náhled, že druhý zpěvácický spolek (onen s operními sóly) nejlépe zpíval a že jemu cena přináleží.

My a mnozí s námi budou toho mínění, že těch dvacet zpěváků cenu zasloužili; neboť zpěv jejich byl samorostlý a spolek jejich nehonosil se *cizím perím*. A z té příčiny máme za to, aby se při posuzování zpěvu a rozhodování o cenách *žádná komise z umělců nevolila*; nýbrž *aby se výsledku na základě tak zvaného hlasování zpěváků samých docílilo*.

Když byli všichni zpěvácí spolkové pozpívali, hodí každý v slavnosti zúčastněný a oprávněný pěvec při rozhodování v cenách hlasovací lístek do osudí a tak vyplyne rozsudek z množství zpěváků, který se pak oznámí.

Mnozí z umělců nám zajisté rychle namítnou, že zpěváci našich spolků nemají takové znalosti, aby mohli odůvodněný a tedy měrodatný úsudek podati.

Tomu odpíráme. — Vše co zpěváčtí spolkové při závodech přednášejí, pohybuje se v skrovné formě písně. My jsme tedy tak nevěřiví, že v úsudek našeho pěvectva více důvěřujeme než v úsudek majority 3 neb 5 renomovaných umělců, kteří abychom ještě kacířštěji mluvili — často v zapletených formách uměleckých větších plodů, které formu písně přesahují, podjati jsou. To jest naše bez obalu pronešené mínění. A kdo by nám tedy řekl, že zpěváci naši zpěv a skladbu posouditi nedovedou, tomu odpovíme; jak dalece se sbor ve formě písní pohybuje, rozumějí (cítí to) tomu dobře naši pěvci, a kdo by nám snad namítnouti chtěl, že by si při hlasování společném každý spolek sám sobě hlas dal, tomu odvětime, že nezná pravocit, jenž v národu našem zakořeněn jest. — Hlas lidí jest hlasem Božím.

Ladislav Hunyady.

Maďarská národní opera v 4 dějstvích od Erkla.

Prodlévaje v letošních prázdninách také několik dní v Praze, slyšel jsem v prozatímním českém divadle Mehulovu operu „Josef a jeho bratři,“ která dosti správně provedena byla. Napadla mi při tom myšlénka, zdaž by se také nějaká zdařilá maďarská opera do repertoaru českého divadla uvésti nedala a tu jsem shledal, že by se opera „Ladislav Hunyady“ též dobře a s prospěchem na českém jevišti v překladu provozovati mohla a dala. Uhry a Čechy jsou dějinami bez toho zpřízněny a zdařilá tato opera přispěla by nemálo k vzájemnosti mezi oběma národy.

Ačkoliv se opera tato *originální* nazvati může, neujde přec bystrému posluchači, že pan skladatel *Erkl* Mozarta, Spohra a Webra pilně studoval. *Ouvertura* jsouc sama v sobě dílem mistrovským podává obraz celku a posluchač tuší strašné události, které se přihoditi mají. Budiž mi přáno podati stručný obsah a malé posouzení opery této.

Ladislav Hunyady, věrný ale nešťastný rytíř svého ještě neplnoletého krále cítí, jak úskočným a závistivým počínáním magnátův Damoklesův meč nad jeho hlavou visí. Když byl mladistvému králi poručník volen, byl Hunyady od volby vyloučen a jeho nejúhlavnější nepřítel Cillei obdržel poručnictví. Pod záminkou přátelské návštěvy přijdou král a Cillei k Hunyadymu. Nedlouho před tím ale psal Cillei srbskému místodržiteli, Jiřímu Brankovičovi, že mu co nevidět dvě miče pošle, které ho velmi těšiti budou. Pod těmi rozuměl Ladislava Hunyadyho a jeho mladšího bratra, pozdějšího krále Matyáše Corvína. Král a Cillei přišedše o něco spíše byli v hradě slavně přijmuti, avšak nikoliv je doprovázející komonstvo. Haštěření posádky Hunyadovy v zámku s královým mužstvem užil Cillei, straše krále a vynutil mu prázdný list s jeho podpisem, jehož později k pozvání Hunyadyho a jeho bratra upotřebiti chtěl, aby je oba zavražditi mohl. Tento úskok byl prozrazen a Cillei chtě Hunyadyho v jeho komnatě usmrtit, padne za oběť mečům přátel Hunyadových. Král se objeví na ten hluk, vidí svého miláčka v krvi ležeti mrtvého, a ulekne se toho velice. Když se mu pak vše vysvětlí, pozná zradu a zneužívání svého podpisu, slíbí Hunyadymu a jeho

přátelům odpuštění. Slavný sbor manův Hunyadových ukončí první dějství.

V druhém jednání nacházíme se v Temesváru. Zde bydlí matka Hunyadyho Alžběta. Tato obdrževši zprávu o událostech v Bělohradě (Belgrad) a rozváživši, že byl Cillei nejen velkým nepřítelem její rodiny, nýbrž že i jeho nástupce Gara ještě větším nepřítelem snad bude, chvátá strašným tušením pužena do tábora královského. Gara vida, že Hunyady jeho dceru Marii miluje, podporuje na oko tuto lásku, aby tím spíše Hunyadyho zničiti mohl a shledává všelijaké nepravé důvody vymyšlené velezrády Hunyadyho. Manové prosí na Alžbětino vybídnutí krále, aby své královské slovo, že Hunyadymu vraždu (Cilleiho) odpustil, přísahou ztvdil, což král slavně v chrámu páně učiní, a obnovené holdování přijímá.

V třetím dějství se octneme v Budíně. Hunyady jsou varován, beře s sebou množství ozbrojených přátel, již svědky jeho sňatku býti mají. Gara neodepře Hunyadymu ruku své dcery, uvádí však u krále četný průvod Hunyadyho v podezření, a přivede to tak daleko, že mu král zatykáci list na Hunyadyho jakožto velezrádce vydá. Právě v okamžení slavného sňatku přikvapí jeho tchán, zatkne ve jménu krále nastávajícího zetě, a dá ho do žaláře vésti.

Čtvrtý děj, též v Budíně, urychlí tuto smutnou událost. Hunyadyho spatřujeme ve vězení. Marie, jeho nevěsta, se objeví, stráž uplativši, k útěku je přichystána; ale nenadálý příchod jejího otce, který ji z náručí milence vyrve a stranou mrští, zničí každou nadějí. Alžbětu vidíme na prázdném místě v Budíně; strašlivým tušením na polo šílená, chce v zoufalství k synovi se dostat, stráž ji ale cestu zamezí. Strašlivá bouře zdvojnásobní počínající setnívání. Outočiště běře k Bohu, její naděje je však marná. Bubny zavíří, její syn vstupuje na popraviště! Bůh zaslepil kata, on vidí místo jedné hlavy dvě — tři, chybí jednou — dvakrát. — Tu slyšíme Hunyadyho, v takovém případě práva užívajícího o milost prositi. Matka radostí jásá, doufá že bude zachráněn drahý syn, — Gara však zařve pekelným hlasem — poroučí ve jménu krále smrt — a Hunyady padne.

K vyrozumění děje postačí snad tento stručný obsah. Látka je na prosto dějepisná, vypravuje bez raffinovaných francouzských episod v krátkosti, co se skutečně událo. Hudba je větším dílem originální a slovům přiměřená.

Po ukončené ouvertuře zpívají manové Hunyadovy sbor *válečný*; jeho mladší bratr Matěj pje *samozpěv*, v kterém lituje, že ještě slab zbraně použití a s nimi do boje táhnouti nemůže. Hunyady vstoupí a v recitativu zvěstuje, že Cillei za poručníka králova volen byl, a bojí se ouskoku. Sbor odpovídá mužně. Trouby oznamují příchod králův. — Závírka do *As dur*, pak uvítající *pochod do E-dur* rázně se vyjímá. Král jde do zámku s Cilleim, most se vyzdvihne a později když přijde komonstvo královo, započne hádku s posádkou Hunyadyho nahoře. Erkl utvořil sbor *tento hašteřící* pro tenory nahoře a bassy dole, což opatrné jest a velmi pěkně zní. Následující děj, kdežto se Hunyadovo zákeřnictví Cilleinem vyzradí, což tento životem zaplatí, jest hudbou vylíčen mistrně.

V druhém dějství jest pět čísel znamenitějších: sbor *ženštin*, *arie Alžběty*, *troj- pak dvojspěv* a ukončení.

Obzvláště toto *finale*, kdežto král v chrámu Páně slavnou přísahu skládá — uchvátí posluchače.

Král sám miluje Marii dceru Garrayho, — a zpívá v třetím dějství *arii* do F-dur. *Dvojzpěv* Garraye a Hunyadyho jest sice pěkný, ale skoro velmi dlouhý. Dějiště se změní; k slavnému sňatku Hunyadyho, zní *sbor* veselý do G-dur. Zatknutí Hunyadyho vlastním tchánem podává příležitost hudbu zajímavou učiniti. Hunyadyho *samo zpěv* v žaláři hned začátkem čtvrtého dějství, kdežto o slávě svého domu, tak strašně překažené lásce s Marií, o nářku a zoufalství své matky atd. přemýšlí, líčí skladatel pravdivě a mistrně. *Trojzpěv* H. M. a Gara jest výborný. Ukončení jest žalostné. *Smuteční pochod* do E-moll nemůže se ani krásněji mysliti. Alžbětín zpěv a zoufalství (klečí u kříže) do B-moll, převyšuje vše, což jsem až posud podobného slyšel. Závěrek je čarokrásný.

Tyto řádky snad dostačí k upozornění intendanta českého divadla, pana dra. *Riegra*, na tuto zajímavou operu, kterou bych, kdyby pro české jeviště přijata byla, do češtiny přeložiti se uvolil.

J. B. Vávra.

Václav Jan Tomášek.

(Pokračování.)

Tomášek odebral se odtamtud na několik dní do Vídne, kdež o kostelní hudbu zasloužilého kapelníka *Preindla* a s ním pak stařečka *Josefa Haydna* navštívil. Jelikož se v divadlech Vídenských nic kloudného nedávalo, co by Tomáška poutati mohlo, odebral se nazpět k svému bratru a pak k slavnosti korunování císařovny Beatrixe přes Marchek do Prešpurku, kdež po slavnosti u zástupce knížete Palviho k tabuli pozván byl. Zde přednášel některé své klavírní skladby a své eklogy a roznítil výtčenou hrou svou veškeré hosty tak, že některé eklogy opakovati musel. Na to učinil Tomášek výlet do městyse Blasensteinu (komitát Prešpurský) kdež na blízku jeskyni vrapíkovu navštívil. Na to odebral se k svému bratru Jakubu a odtud mnohými zkušenostmi obohacen opět do Prahy.

Tomášek přišed opět na své stanovisko složil píseň „Die Erwartung“ a píseň od Schillera pro jeden hlas s průvodem piana op. 37, které u Hofmeistra v Lipsku vyšly. Na podzim dával v Praze L. Spohr se svou chotí, znamenitou to virtuosku na pedální harfu, koncert, jenž se se skvělým výsledkem potkal.

Roku 1809 nepsal Tomášek ničehož; hrál pilně na piano, cvičil se a fantasoval. Roku tohoto stanovil svou *nauku o harmonii* dle nezměnitelných zákonů přírody, kterou pak poznenáhla zjednodušil. Jelikož tehdejší válka s Napoleonem trvala, nepřišel ani jediný umělec ku koncertům do Prahy. Rok 1810 byl tišší. Napoleon stal se zetěm rakouského císaře a v Tomášku procitla nová chuť ku komponování. Pustil se do fugirované *ouvertury*, která se i laikům líbiti měla, zůstala však co op. 38 v rukopisu a vyšla jen v *kla-*

virním výtahu v Praze u Marco a Berry. Na to pokračoval v komposici *svých eklog*, které co opus 39 u Petersa v Lipsku (sešit druhý) vyšly. Tyto skladby dobyly si tolik přátel, že ode všech stran vyzván byl, by jich více složil. Avšak Tomášek chtěl se také v takových skladbách pokusiti, v nichžto vážnost se silou je spojena. Tu vstoupil mu šedověk se svými rhapsody živě před duši: viděl a slyšel, jak celá místa z „Homerovy Illiady“ deklamují a vše rozněcují. I myslil u sebe, zda-li by hudba nebyla též s to, jednotlivé affekce duše tónem, harmonií a rytmem, byť i v nástinu, vyjádřiti? Na tak důležitou otázku bylo slušno podati odpověď a Tomášek složil za tou příčinou „Six Rhapsodies pour le Piano,“ (šest rhapsodií pro piano) op. 40, které poprvé u Haase pak po druhé u Marco Berry v Praze vyšly. Aby však světu ukázal, že to není pouze forma, kterouž se podstata skladby ustanovuje; nýbrž že její vlastní ráz více od poetické idey závisí, podržel Tomášek formu eklogy při rhapsodiích, aniž by se obával, že by při proslouchání skladby od sebe co do tendence tak rozdílně se rozeznati nedaly. Ekloga miluje pravidelně něžnost a utěšenost, co zatím rhapsodie to v sobě zahrnuje co rozhodností a silou nazýváme, čímž se rhapsodie pro svou technickou část více bravuře blíží. Že hudební poesie tímto druhem skladby zbohatnula, leží na bledni; ostatně došly rhapsodie u sběhlých pianistů velké obliby, což Tomáška pohnulo opět šest rhapsodií „Six Rhapsodies pour le piano“ op. 41 u Kühnela v Lipsku vydati. Ještě před koncem toho roku složil *dva zpěvy* po tři a *jeden zpěv* po 4 hlasy s průvodem piana, které v op. 42 u Enderse v Praze vyšly.

V kometovém roku r. 1811 byl *Václav Tomášek* od tehdejšího děkana Pražské filosofické fakulty, prof. Steinského, *za magistra svobodných umění zvolen*. Práví se, že kometový rok se nazvíce plodným jeví; u Tomáška však neosvědčila se tato pověst, neboť nenapsal bohužel téhož roku ani notu; za to však ho jiné umělecké zjevy jej zaneprazdňovaly. Téhož roku přibyli do Prahy dva virtuosové na housle ku koncertům. První byl *Polledro*, jež pianista P(etr) P(ixis) svému bratru Bedř. Pixisovi, prof. na konservatoriu Pražském, co nejvřeleji doporučil a druhý znamenitý *Durand*. Se strany Bed. Pixise tropily se největší pikle proti Durandovi, co za tím Polledro, prostřední to houslista všude od Pixise vychvalován byl; avšak *Durand* zvítězil úplně ve svém koncertu nad svými nepřátely, a když tito plni vzteku hanebnou kritiku do Lipských hudebních novin o Durandovi zaslali, nemohl Tomášek nespravedlivost tuto déle snésti a odpověděl v časopisu „Zeitung für die elegante Welt“ jadrným tónem na tu kritiku, načež se spor rozpředl, z něhož Tomášek co vítěz vyšel. Tomášek napsal pro Duranda pak vskutku *diabolickou fermatu* s níž tento všechny houslisty Pražské na čas porazil.

Nyní přijdeme k důležité době života Tomáška v ohledu uměleckém, totiž k provozování jeho první opery „*Serafny*.“ Když byla partytura její skoro 1½ leta u tehdejšího ředitele divadla Liebicha ležela, počly konečně zkoušky, které Tomášek od *a* až do *ž* řídil a při nichž tehdejší kapelník Václav Müller nikdy nescházel. Při první hlavní zkoušce byl přítomen i Karel Maria z Webrů, jenž do Prahy přijel, aby zde koncert svůj uspořádal a mimo to s Libichem stran nabídnou-

tého mu kapelnického místa dále vyjednával. K. M. Weber stál u piana, četl partituru a divil se nemálo podivnému vedení bassu. První finale elektrisovalo ředitele a všechny přítomné tak, že ho mnozí radostí objímali. Dne 15. prosince dávala se *poprvé* při naplněném divadle Tomáškovy „*Serafina*.“ Tomášek řídě sám opery byl po druhém jednání hlučně volán jakož i ku konci. Když se byla opera jeho už po třetí dávala, vypravovali někteří Tomáškovy, že přívrženci Diviše Webra, ředitele pražského konservatoria, si předsevzali, operu Tomáškovu vypískati, a to z té příčiny, poněvadž prý Webova opera „*Kanzuma*“ k provedení nepřišla. Avšak ke cti člověčenstva budiž řečeno, že počet nepředpojatých této hanebné rotě zabránil, předsevzetí ono provésti. Druhé představení „*Serafina*“ odbývalo se pod Tomáškovým vedením dne 21. prosince a třetí ku prospěchu skladatele samého taktéž dne 30. prosince. Po prvním jednání doručena byla Tomáškovy znělka od Dambeka a na konci opery byl skladatel hlučně volán. Příjem obnášel v bankovkách 3000 zl.; avšak při všem tom, že zapravení utrat ředitel Liebich na se vzal, zůstalo pouze Tomáškovy 600 zl. víd. č. Hrabě Buquoi potleskem obecenstva roznícen bral velkého podílu při skvětém výsledku jeho opery a nechal Tomáška, kdykoliv dirigoval, do divadla svou ekvipáží dovésti.

Roku 1812 dávala se „*Serafina*“ dne 7. a 29. ledna s příznivým výsledkem, avšak když zpěvačka Braunová, která roli Bianky velmi pěkně dávala, se svým mužem cellistou Braunem Prahu opustila, nepřišla „*Serafina*“ více k provozování. Pochvala obecenstva a uznání ze strany kritiky přiměly Tomáška ku komponování druhé opery „*Olvaro*“, kterouž v šesti týhodnech až na 5 čísel dokončil a kteráž až posud v rukopisu leží.

Proč Tomášek svou druhou operu nedokončil, leží jak on sám praví hlavně v okolnosti té, že mu nadšenost Pražského německého obecenstva pro jalovou operu „*Tankred*“ od Rossiniho, celou chuť k dokončení opery „*Olvaro*“ odňala. Tomášek uznával sice talent Rossiniho, odpíral mu ale mimo jiné znalost v harmonii kontrapunktu a v přiměřeném vedení hlasů. Tomášek pravil, že by bylo *Rossiniho vyznání víry v hudbě* as následující: „*Věřím toliho, že jest veškerá hudba jen k příjemné zábavě dána; a poněvadž ucho je jimcem, jimiž hudba v člověka vniká, nemá se skladatel o nic jiného starati, než aby příjemné nápěvy vynalezal, by uchu dle možnosti lichotil; neboť to jest jedině, nač lidé posedlí jsou, zač jsem k penězům a slávě přišel. Ostatní jako: harmonie, kontrapunkt i s krasovědou a jak to hamparádi ještě sluje, nestojí za nic a jsou jen ku zkáze; nejsou beztoho ničím jiným, než přízrakem, jenž se v kotrbě beztalentních lidí vylíhl. Nedokázal jsem ve svém „*Stabat mater*“ dostatečně, že možná aniž by člověk kontrapunkt studoval, fugy psáti?! Mám za to, že skladatel, jakmile si co mistr platnosli dodat, na žádná pravidla dbáti nemusí, neboť on jest pravidlem pro všechny, které od ducha času získati chtějí.*“

Tak soudil Tomášek o Rossinim, a že Pražské německé obecenstvo pro tohoto italského skladatele blouznilo, nechtěl svou operu dokončiti. Za to složil *tři písně* od Tiedge

s průvodem [piana, které u Schotta v op. 44 tiskem vyšly. Roku 1813 přišel do Prahy K. M. Weber, by po V. Mülleru ředitelství orchestru a opery převzal. Tehdáž panovaly v Praze *tři strany*, totiž Webrovská (Diviše), Rösplerská a Vitásková, které jako někdy Gluckisté a Piccenisté v Paříži proti sobě brojily. Tomášek neměl žádnou stranu za sebou a když ho Karel M. Weber vyzval, aby s ním se spojil a též si *zvláštní stranu* utvořili — zamítl Tomášek docela nabídnutí toto. Téhož času složil Tomášek *mši s gradualem a offertorium* pro čtyry hlasy s průvodem orchestru op. 46 k upomínce vítězství nad Francouzi u Kulmu, věnoval ji králi Srbskému, začož krásně emailovanou zlatou tabatěrku obdržel. Vyšlaf v hlasích nákladem skladatelovým. Jsa z mnohých stran vyzván, by eklogy skládal, učinil tak a vydal u Petrse v Lipsku „*šest eklog*“ op. 47 sešit III.

Avšak Tomášek nezapoměl při všem tom, že toho času literatura česká se teprv probuzovati počala, na svou mateřtinu a složil šest českých písní pod názvem „*Šestero písní v hudbu uvedených pro jeden hlas*, které u Endrse v Praze vyšly.

Na to odebral se Tomášek do Vídně k slavnostem velkého kongresu a přibyl tam dne 6. října 1814. Že Tomášek hlavně k záležitostem uměleckým svůj zřetel měl, netřeba podotýkati. Nejprvé podíval se dne 8. října do dvorní opery, kdež se právě Mozartův „*Don Juan*“ dával; avšak provedení její ho neuspokojilo. Na to poslouchal dne 9. října v dvorní kapli mši D-mur od Josefa Haydna, kteráž řízením Eyblerovým výborně provedena byla a večer Beethovenovou operu „*Fidelio*“, kterouž až dosud nebyl slyšel. Tomášek uznal duchaplnost skladby a zvláště zanícen byl jásacím duettem „*O nevýslovná slasti!*“ avšak vytýkal Beethovenovi, že nepojal čarokrásné duetto mezi žalárníkem a Fidelem u přítomnosti Florestana slabostí do spánku upadlého dobře, anto vše by se tiše zpívati mělo.

R a f a e l M e n g s .

Novella.

(Pokračování.)

Po této řeči — se zlostí a rozhořčeností pronešené — odešel ten muž, aby se opět ukryl ve svém koutě; mladý muž jej však zadržel, oslovuje ho silným hlasem: „Vy jste Chiaveri?“

„Ano, jsem to!“ odvece nešťastník, „nechte mě jíti, abych tento svět proklel, který jen stvořen jest, aby veleduchům sloužil za mučírnu. Ó ty můj zlatý Říme! Jak a kdy tě opět spatřím?“

„Právě od tamtud přicházím.“

„Kdo jste Vy?“

„Mengs.“

„Jak, maliř Mengs!“ zvolal Chiaveri, objímaje umělce oběma rukama. „Psali mi z Říma o Vás. Maloval jste papeže? Jeho Vyvýšenost pana kardinála, který jest mi přítelem. Ano, veliké věci mi o Vás sdělili. Vida, vida, ještě tak mladý! Ach, přicházíte v čas, kde se ubohému Chiaverimu vede velmi bídne. Zde jsem vystavil mistrovskou stavbu, stavbu to, kterou by mně Michel Angelo záviděl a — zde stojí.“

Ukázal mu na vysoké zdi v lunním světle zářící a s bouřlivou tváří k nim přiběhnuv, upřel se na pilíře, volaje: „Zbořte se, zbořte se! Pohřbete mne pod svými ssutinami! Pohřbete nejnešťastnějšího člověka, který kdy žil.“

„Nesmíte takto zoufati, mistře! Promluvím s králem, sdělím mu všechno, jak se to má, jen dovolte, abych zitra při jasném dnu stavbu tu si prohlédl.“

Takto mluvil Rafael Mengs, upíraje lítostně pohled svůj na stavitele, stojícího před ním v osobě velmi nešťastného člověka.

Oba mužové ubírali se na to po břehu Labe; v slovech utěšujících jednoho našel druhý povzbuzení a potěchu. Ujednalo se, že Mengs příštího rána a v následujících dnech se stavitelem stavbu prohlídne a na to králi o ní zprávu podá.

August III. přijal navrátilivšího—se umělce s velkou laskavostí. Vypytával se jej na jeho práce v Římě a s radostí poslouchal o velkém již jejich počtu.

Královna a dámy u dvora těšily se z toho, že opět spatřily mladého krásného muže s šlechtou jednoduchostí v jeho řeči a pohybech.

„Nyní mi musíš ještě jednou v oleji mou podobiznu vymalovati,“ řekl král mladíkovi, ještě pořáde se k němu chovaje, jako k hochu před roky. „Mne a královnu. Navrátil jsi se samotén z Říma?“

„S ženou, Vaše Veličenství.“

„Jak že, Ty jsi ženat?“

„S prostou římskou dívkou,“ odpověděl Mengs. „Šel jsem jednoho dne v Římě po ulicích, abych našel obrazec pro madonu, kterou malovati jsem v úmyslu měl. Dlouho jsem hledal, a obyčejné postavy, co k tomu účeli sloužívají, mne neuspokojily. Navraceje se nevrle domů, tu mi přijde děvče vstříc, jež na trhu prodávalo ovoce. Spatřiv útlý, krásný její obličej, oslovím ji, ona se zardí ostýchavě a stoudně. Konečně jí učiním návrh, aby přišla ke mně a dala se ode mne malovati. „S radostí přijdu, pane,“ řekla, „pak-li dovolíte, abych přišla se svou matkou.“ „Vezmi ji tedy s sebou,“ odvětim já jí na to, „a urči den, v který tě očekávati mám.“ Ona přijde, vtělená to nevinnost a milostnost. Matka její jest hodná stařena. Maluji; obraz však nejsem s to ukončiti. Uplyne 14 dní, uplyne měsíc, a pořáde ještě na tomtéž obrazu maluji, tu zpozoruji teprv, co se stalo, že je po mé statečnosti, po mém poklidu myslí, po mém chladném pozorování, že Marie mi více jest, než obrazcem. A tak se vyvinula znenáhla celá ta záležitost.“

„Jest-li pak pantáta jest s tím spokojen?“ tázal se král.

„Ano, jest spokojen,“ odvece Rafael. „Matka má není také ničím jiným, než prostou měšťanovou dcerou; stejným způsobem jako já seznámil se zde také otec s mojí matkou.“

„Musíš mi ji jednou při příležitosti uvést,“ odvece Jeho Veličenství. „Až půjdeme do Lipska, tam bude zvláště vhodné místo, kde bych nové známosti učiniti mohl. Tam ji přiveď. Ostatně jsi ještě velmi mladý manžel; dle našeho náhledu mohl jsi ještě posečkati.“

„Umění nepřivoluje k dlouhým námluvám a dlouhému volení. Rychle se to musí odbyti, aby člověk mohl se opět navrátili k svému podstavku.“

„Ještě něco mi zapíráš, co se s Tebou v Římě dělo,

něco velmi důležitého;“ počal na to král po malé přestávce. „Vypravovali mi o tom.“

„Jistě pater Quirini, Vaše Veličenství.“

„Tak jest. Ty's vstoupil v lůno samospásné církve,“ zvolal král August. „Učinil jsi velmi dobře. To je něco, co nám radost způsobuje; kéž by chtěl také tvůj pan otec příklad ten následovati. Na čase by již bylo.“

Rafael skloniv hlavu, ničeho na to neodpověděl. Rozprávka byla ukončena. Král určil hodinu, kdy Mengs velký obraz započíti má. Když k tomu účelu do zámku se ubíral, přišel mu král v ústrety, v brnění oděn, maje velkou pentli domácího řádu přes ramena hozenu, napudřen, nakadeřen a v královský plášť zahalen. Princ Xaver doprovázel otce nesa mu přilbici s péry, kteroužto pak na stůl postavil. August se srdečně zasmál, spatřiv v zrcadle všecku nádheru.

„Dnes máš krále před sebou,“ řekl. „Měj se na pozor, jak to vykonáš. Jednou vezmu těch tisíc kousků a věci na sebe, ne však podruhé. Tak jsem také stál Sylvestrovi k svému obrazu, na to vzal Prunell brnění na sebe a stál pak na místo mne. Udej nyní věci, jak je vidíš, k domalování a dokreslení je tu pak komorník.“

„Směl-li bych vysloviti jednu žádost?“ tázal se na to Mengs. „Byla by to ta, aby Vaše královská Milost složila brnění. Vaše Veličenství má krásná široká prsa, hloupé to železo zakrývá nadarmo všecko.“

„To nejde, můj příteli!“ odvece král. „Co by řekli moji poddaní, spatříce mne bez kyrysu. Také můj otec nedal se nikdy malovati bez brnění. Myslí bych také, že aksamit a tenké prádlo mnohem jemněji se vyjímají, když hrubý ocel pod ním se třpytí. Tak, stojím tak dobře? —“

„Výborně!“ zvolal Mengs, obrysy krásné té postavy rychlou tuškou na plátně upevňuje. „Jaký to stkvělý vzorec pro umění. Vaše Veličenství mělo se státi prostým břemeníkem.“

„Ha, ha, ha! Proč pak to?“

„Pro vzrůst. Umělcové byli by se o takový obrazec drali.“

„Ostatně je přece dobře, že jsem se stal králem. Mám přece některé přednosti před břemeníkem. Jak pak Drážďany nyní nalézáš? Vid, krásné vzrostly mezi tím stavby; krásné místnosti jsem nechal zříditi.“

„Přede vším kostel,“ řekl Mengs, s radostí této příležitosti používaje, aby hovor přivedl na obmýšlený předmět.

„Ano, kostel!“ zvolal August. „Tomu se něco zcela zvláštního přihodilo. Obáváme se pořáde jeho ssesutí. Opustili jsme od dalšího stavění. Lidé tvrdí, že se můžeme na to jistě spolehnouti, že nám co nevidět na hlavy spadne. To ovšem není velmi potěšitelné.“

Chiaveri je zdatný umělec,“ zvolal Mengs.

„Věřím tomu! Co se mne týče, já všeobecně to obávání nesdílím. Navrhl jsem se, že přes onu klenbu na nejnebezpečnější místo sám půjdu! nechtějí mne však tam pustiti. Ano, nesmím se ani k zděm přiblížiti. Lituji ubohého Chiaveriho, nemohu mu ale pomoci. Viděl jsi ten kostel?“

„Ano, Vaše Veličenství!“ řekl Mengs, „a nalézám ho za úplně pevný a držebný. Zkoušeli jsme ho na všecken způsob. Dva znalcové ve stavitelství, kteří se mnou sem přišli, pronesli tentýž úsudek, a pak-li Vaše Veličenství tomu

přivolí, odhodlal jsem se, ubohého Chiaveriho podporovati a v příštích dnech přes onu klenbu sám jíti. Nenahlížím, čeho tu je se co obávati. Veškerý svět může se na to dívati a se přesvědčiti.“

Královna mezi tím vstoupila s dvěma ze svých princů do pokoje. Užasla nad Mengsovou smělostí a prosila krále snažně, aby mu to přísně zapověděl. Hrabě Brühl, Pater Quirini, všickni taktéž činili.

„Nechte mu přece vůli,“ odpověděl král. „Někdo musí přece být první, který nad nesmyslem zvítězí a nás do našeho kostela uvede. Úplná téměř dvě léta nestaví se více; nechci dokonce, aby se déle meškalo s odvrácením vady, která jen v hlavách blouznivců a pošetilců se nachází. Kdy chceš chůzi tu vykonati?“ doložil. „Budu jí přítomen s celým svým dvorem.“

Den se k tomu ustanovil.

Obyvatelé Dráždanští, dověděvše se o této události, nacházeli se u velkém rozjitření. Konečně mělo se rozhodnouti, zda-li klenba drží, čili nic. Někdo se vyskytnul, který život svůj o to zasaditi chce. Jaký to skutek hrdinský! Již z rána naplňovaly se na určitý den všechny kostely pobožnými, prosíce Boha o šťastný výsledek toho podniknutí. Dozvěděvše se, že král tomu také přítomen býti chce, znovu se obávali, aby se nepřiblížil příliš blízko nebezpečnému jevišti; deputace rady šla ku králi, prosíc jej a jeho rodinu, aby jen z dále na divadlo to pohlíželi. Král odpověděl, že tento případ příliš stojí v spojení s všeobecným blahem, než aby se mohl nucena cítiti, zcela se od něho vyloučiti, avšak že užije všemožné opatrnosti. Místnost okolo kostela znovu se vyměřila a obmezila. Lidé bydlící blízko jeviště, opustili své domy, stěhující se s celým svým nábytkem ku svým přátelům u prostřed města bydlícím. Všechny krámy se uzavíraly. Veliká tištěná návěští oznamující každému co se diti má, upomínali ku všemožné opatrnosti. Most se zamknul na několik hodin. Každý se chystal, aby mohl býti svědkem vážného toho příběhu. Pobožníci přišli k tomu místu s modlitební knihou v ruce, vyzvědači s dalekohledy a největší část lidstva s tupou žádostivostí, aby něco uzřeli. Doslechlo se, že malíř Mengs se na to odváží; nikdo nevěděl o mladém Mengsu ničeho, a přátelé jeho domýšleli se že je ještě v Itálii, považovali otce Mengsa za šílence, politovali jeho stáří, politovali jeho rodinu, jižto skutkem tímto odvažlivým na pokraj záhuby přivéstí zamýšlí a jmenovali ho starého třeštěnce, kterýž se vystaví vstříc největšímu nebezpečství, aby dosvědčil cizou neschopnost. Anglický poslanec rytíř Williams vmíchal se v lidi, sázky jim navrhuje, zdali to podniknutí se poštěstí čili nic: sázky dosti vysoké se na to vsadily. Prodávaly se obrazy, na nichž byl arcianěl Gabriel vyobrazen, jak spadajícího muže chytiv do nebe vznáší. Jediný šťastný a veselý člověk při této události byl Chiaveri, kterýž svému ochranci opětně okolo krku padnul, nazýváje ho Bohem před jehož světlem zbraně pověry v nívec sklesly.

Velký počet nepodepsaných listů zrazoval z rána toho dne Rafaela od jeho předsevzetí. Byl krásný den, slunce skvěle se vznášelo z ranních mlh, osvětlujíc zdi polohotového

kostela. Místnost okolo něho byla navzdor tomu, že výjev tento teprv o desáté hodině ráno započítí měl, již lidmi úplně naplněn. Tribuny jen s rychlostí pro vzácné osobnosti zhotovené, počaly se také již plniti. Žertovalo a smálo se, naříkalo a slzelo se; největší pohnutí a největší lhostejnost byly vedle sebe. O půl desáté objevil se celý dvůr a zaujal tribunu, zhotovenou pro něj u rejdiště, kdežto nyní stojí museum. Hlahol trub oznamoval, že Jeho Veličenství král polský a kurfirst saský přišel. Nastalo hrobové ticho, každý pohlížel na most, odkud přicházeli nejhlavnější herci v tomto dramatu. Konečně se objevili. Předcházel je hudební sbor. Mengs, jemuž o to šlo, aby všecko tak veřejně a přesvědčivě se dělo jak jen možná, uspořádal dojemný tento výstup. Objevil se pak s Chiaverim, jehož dva cizí stavitelové a dva z jejich průvodců nasledovali. Kráčeli odměřeným krokem ku kostelu. Všestranné hlasy pochvalující ozvaly se, když vystoupili. Několik z posluchačů překročivše naznačenou mez, nasledovali tyto muže; všickni museli však ustoupit. Těch šest mužů šlo na to do kostela. —

Mezi tím, co se zde nacházeli, panovalo všestranné hrobové ticho. Vypravovalo se, že přijímají svátosti oltářní, aby se ohraženě všem náhodám při nastávající cestě podrobili mohli. Zraky všech přítomných byly po dvacet minut upřeny na vrchol klenby; konečně se objevil nahoře mladý Mengs. Vzkročil nahoru přes schůdky, a zrovna za ním šel Chiaveri. Objevení jejich slavilo obecnostvo mnohými pochvalnými hlasy. Nyní vkročili na poslední stupně do výšky a nalézaly se před klenbou nejvyššího vrcholu. Jednalo se toliko ještě, aby ho překročili. Pevným krokem kráčel mladík nahoru a objevil se se stavitelem k všeobecnému překvapení shromážděnému obecnostvu. Tisíc hlasů zvolalo ať žijou! Mengs a jeho soudruh sklonili se na stranu, kde král seděl, pak k ostatnímu obecnostvu. Rozhodující, teskný to okamžik. Oba mužové na vrcholu klenby ohlížejíce se směle a odvážně okolo sebe. Všeobecné ticho; v každém okamžiku očekávalo se, že se klenba zboří, avšak nestalo se. Znovu zahřměla pochvala. Oba mužové sundali klobouky a vesele v povětří jimi točili, obecnostvo na ně volalo, aby toho nečinili! Prosilo, hřmotilo. Mnohé se ozývaly hlasy: Půda klesá. Jiní zas odpovídali: neklesá! Stavba je silná — ať žije stavitel, ať žije Chiaveri. Nyní je nasledovali ještě druzí dva mužové. Tíže se zdvojnásobnila. A také oni stáli neohroženě. Všickni volali opět znovu. Tíže je příliš velká. Dolů ať jdou dva. Avšak bezstarostně stáli čtyři muži na tomtéž místě, kamžby před chvílkou ještě nikdo se nebyl odvážil hoditi míč ze strachu, aby klenbu tím nezbořil.

Po ukončení této zkoušky přiblížil se Chiaveri od Rafaela doprovázen ke králově lóži. Král dal mu svou spokojenost na jevo, slibuje mu spolu, že se nyní rychle bude muset pokračovati, aby stavba kostela brzy ukončena byla. Hlasy všech byly jako přeměněny. Sláva Chiaveriho ozývala se ze všech úst! Nešťastný mnoho zkušený tento muž pozdvihl se, volně se opět mohl ohlédnouti, neboť čest jeho byla opět zachráněna. Přijal chvalořeči šlechty, magistrátu a měšťanstva. (Pokračování.)

Feuilleton.

Dopisy z Čech a Moravy.

Z Pelhřimova, dne 24. října. (Výlet do Čížkova. — Svěcení práporu a zábava.) Již v předešlém svém dopisu zmínil jsem se o tom, že se náš zpěvácký spolek usnesl na tom, několik výletů podniknouti. První příčinu zavedla nám od bratrů pěvců v Skutči uspořádaná slavnost Rubešova. Na den slavnosti — v neděli 6. září b. r. — odebral se náš spolek s praporem a hudbou v čele do blízkého místa Čížkova, kde se náš žertuplný humorista narodil. V ten den velmi čestně zastoupené obecenstvo Pelhřimovské následovalo spolek dílem pěšky dílem na vozích. Přišed do Čížkova, zazpíval spolek před památní tabulkou, na pivováře, v němž se Rubeš narodil, upevněnou, sbor „Bývalí Čechové,“ pak nás oslavil náš místostarosta p. Josef Řezníček několika dojemnými slavnostmi Skutečské, jakož i naši se týkajícími slovy, načež se tabulka věncem ozdobeným trikolořem, jež nám láskou k vlasti nadchnuté dívky J. E. a M. K. darovaly, ozdobil. Pak se ještě zazpívala píseň „Kde domov můj?“ a odebrali jsme se do blízké zahrady ku společné zábavě, zde se přednášelo několik sborů; mezi tím pak hudba střídavě hrála; pak jsme zpívali též naše roztomilé národní písně. Mládež (což ale proti programu se stalo) tančila. Připomenout musím, aby se spolek budoucně jen dle napřed ustanoveného programu řídil, a jen takovým způsobem pak jest celku vyhověno. Přípitky byly proneseny našim výtěčníkům, všem slovanským spolkům zpěváckým a celému výboru našeho spolku a vyraženo bylo tak srdečné, upřímné a živé, že se nám ani domů nechtělo. Druhá vážnější událost v pěveckém našem životě jest výroční slavnost svěcení práporu našeho, dne 20. září t. r. odbývaná. Po deváté hodině ranní šel „Záboj“ s hudbou a praporem vstříc zpěváckému spolku Počáteckému, který vždy pevně a upřímně při nás stojí s námi skutečně sbratřen jest. I tehdyž nesklamala nás naděje naše. Počátecký spolek přijel ve velmi značném počtu na svém voze k výletům zvláště upraveném a věnci a heslem: „Zpěv a vlast, pěvců slast“ ozdobeném; za tímto ještě jiné povelky. Náš spolek je uvítal ranami z moždířů a hudbou, načež jsme se společně odebrali k našemu panu starostovi provolávající zde: „Na zdar našim hostům!“ a opět s prapory v čele se šlo dále do kostela, kde se přednášela vokální mše Hasslingerova dosti zdařile, pak místo offertorium a graduale „Otče náš“ od Theod. Bradského a Svato-Václavská. Po službách Božích odebrali se oba spolkové u slavném průvodu do sálu Dvořákova ku společné hostině, která velmi skvěle nevypadla, an se ani polovice údů nedostavila, kteří na společném obědě podílu bráti přislíbili. I zde byly proneseny přípitky „Na zdar“ zbratřených spolků našich pánů starostů a „Na zdar“ přítomného našeho poslance do zemského sněmu p. dra. Fran. Kralerta, měšťanosty Pelhřimovského. O páté hodině odpolední počala beseda. Přednášely se sbory, a sice: společně „Staročeská“ od Škroupa a „Kalina“ od Vašáka, pak Pelhřimovský spolek přednesl dva sbory „Heslo Čechů“ od Karlíka a „Prosba odvedeného“ od Křížkovského. Vedení našeho místozborníka p. Ferdinanda Pavlíka jest co děkovali, že se sbory, zvláště „Heslo Čechů“ od Karlíka výborně provedly a s pravým živým potleskem obecenstva odměněny byly. Naše Počátečtí hosté přednášeli dva sbory, totiž „Les a háj,“ pak „Žezulinku“ co nejzdařileji. Mezi tím se deklamovalo, a jest se velmi pochvalně zmíniti o slečnách N. a D., jakož i p. prof. Š. a studující R., jižto všichni svým úlohám výborně dostáli. Po ukončené zpěvní a deklamatorní besedě byly prapory při průvodu pochodni s hudbou p. starostovi odevzdány, „Na zdar“ provoláno; pak následoval tanec a velmi živá společenská zábava, jenž až do rána trvala. Korunou všech sborů, v poslední besedě přednesených, byla výborná skladba „Heslo Čechů“ od Karlíka. Jest to

umělecký plod, jakýchž naše zpěvní literatura až posud malý počet má, vyznačující se nejen umělostí, ale i vlasteneckým zápalem; nemohlo to ani jinak býti, než že naše obecenstvo ní unešeno ba zcela okouzleno bylo. Tato skladba svědčí o nevšední hudební sběhlosti páně Karlíkově a zasluhuje vším právem, aby si jí veškeré slovanské spolky zpěvácké povšímnuly; ručíme jim za to, že ovoce jejich prací bohatě odmění. Vedení jednotlivých hlasů není nikde příliš těžké, s čímž se v novověkých sborech zhusta potkáváme, harmonisace je veskrz správná a nenucená. Nechci tím říci, že tento sbor snadný jest; při jeho rozsáhlosti a rozmanitosti to ani býti nemůže, zvláště co se týká okrouhlosti celku; trvám ale na tom, že jistě žádný zpěvácký spolek práce, této skladbě věnované, litovati nebude. Nemohu se při té příležitosti zdržeti, abych tuto nepronesl, že jsme se tomu nemálo divili, proč slavný zpěvácký spolek Pražský „Hlahol,“ jemuž skladatel tento sbor věnoval, až podnes jej ještě veřejně nepřednesl, jemuž už předce příslušelo, aby na něho venkovské spolky upozornil, jako se té cti dootalo již mnoha jiným sborům od rozličných skladatelů. Konečně ještě musím podotknouti, že se nám dostalo v nejnovější době i sporu, týkajícího se cti a dobré pověsti našeho spolku. Opozřel se jistý pan Karel T. z. p. zároveň však z ohledů sobeckých a nejzdravější nepřítel našeho spolku veřejně nás potupit. Jelikož proti takovému jednání nelze nežli rázně a odhodlaně vystoupiti, tedy jsme naň dle usnesení celého spolku zanesli žalobu pro uražení na cti a čekáme nyní dychtivě na přelíčení, bychom ukázali světu a zvláště našim nepřítelům, že umíme hájit svou čest a dobré své jméno.

Ze Staré Boleslavi (Beseda zpěv. spolku). Dne 28. a 29. září odbývala se u nás slavnost zasvěcení nové hlavní školy. Nemůžeme se zde puslit do obsírného popisování slavnosti celé; podáváme pouze zprávu o besedě a zpěvácké produkci, které náš zpěvácký spolek ve prospěch školní knihovny a k oslavení slavnosti samé uspořádal. Již program sám nás lákal svým výborným sestavením. Obsahoval patero sborů — mimo četných deklamací — a sice: „Rekŭv sen“ od Slavíka, „Dárek za lásku“ od Křížkovského, „Vzhůru ke zpěvu“ dvojsbor od Nápravníka, „Má otcina“ od Slavíka a „Kde domov můj“ od Hellera, sbory to, mezi nimiž některé prvního stupně, a tedy velmi těžké k provedení. Dychtiví jsouce zvěděti, jak spolek náš těžké sbory tyto provede, chvátali jsme před časem do besedních místností. Než vyznat se musíme, že jsme byli velmi mile překvapeni. Veškeré sbory byly celkem provedeny tak, že jsme cosi podobného od našeho spolku ještě neslyšeli. Přispívaloť k tomu arcitě tentokráte velmi dobré obsazení prvního tenoru a druhého basu. Než byl to patrný důkaz, jaký pokrok spolek náš pod krátkým ředitelstvím p. Agt. Hellera učinil; byl to důkaz jak obezřele a pilně p. ředitel zkoušky se zpěváky odbývá. Sbor „Rekŭv sen“ byl velmi přesně proveden, zvláště ohnivá první část a pak poslední solová část jeho. Totéž platí o Nápravníkově dvojsboru „Vzhůru ke zpěvu“ a „Má otcina,“ ačkoliv tato trochu volněji přednesena býti měla. Křížkovského „Dárek za lásku“ byl sice technicky zcela dobře proveden, ne však ale co se odstínování a tempa dotýče. Na sbor ten se mohou jen velmi cviční zpěváci odvážit. Chtějí-li jej naši zpěváci v pravém tempu provésti, tu musí naň nejméně ještě dvojnásobně tolik zkoušek vynaložit, co naň vynaložili. P. ředitel vycvičil své zpěváky již velmi dobře v srescendování až do silného fortissima. Nastává mu nyní ještě ona velmi obtížnější práce, totiž své zpěváky v decrescendování až do pianissima vycvičit; neboť v zeslabování tonů a vyvádění jemných piano a pianissimo jsou naši zpěváci ještě dosti slabí. Až i toho dosáhnou, pak se mnžeme na „dárek za lásku“

těšiti, kterýž sbor nám pak p. ředitel zajisté ještě jednou předvede. Beseda počala pěkným proslovem od vel. p. Panochy a sbory střídaly se s deklamováním od spanilých rodaček našich přednešenými. Návštěva byla velmi četná, na důkaz, jaké lásky náš zpěvácký spolek u obecnosti požívá. Těšíme se na jinou brzkou pěveckou produkci, neboť jsme jisti, že spolek náš nám ještě zdarilejších sborů přednese, an sám mezitím dozajista též větší pokrok učiní. Na zdar! —a—

Kronika zpěváckých spolků.

** „Hlahol“ odbýval v pátek dne 30. října valnou hromadu, v kteréž se mimo rokevání o návrhu k domácímu řádu opět konaly nové volby výboru. Památku založení svého oslaví Hlahol začátkem listopadu slavnostní mší, a upozorníme hudby milovné obecnosti již napřed, že se provozovati budou znamenité skladby staroitalských skladatelů, totiž trojhlasná mše od Duranteho s vložkami od Palestrini. Místo ředitele „Hlaholu“ prozatím zastává výkonný úřad B. Smetana až do nastávajících voleb.

** Mladoboleslavský zpěv. spolek uspořádal dne 1. listop. pěveckou zábavu.

** Kroměřížský zpěv. spolek „Moravan“ uspořádal dne 25. října výlet na „hrázu.“

** Tábořský zpěv. spolek uspořádal dne 25. října v sále na střelnici produkci, jejížto program byl následující: 1. „Ouvertura“. 2. „Odpadlý od srce,“ sbor od Krížkovského. 3. „Mé srdce,“ píseň od F. Suchánka. 4. „Kalina,“ sbor od Vašáka. 5. „Kapitola o mužských,“ deklamace od J. P. 6. „Touha,“ píseň o Jelena. 7. Variace na píseň z opery „Alexis,“ pro fletnu s průvodem piana. 8. „Žártivý holoubek,“ sbor od Vašáka. 9. Hudba.

** Libochovický zpěv. spolek přijal jmeno „Líbuša.“

** Kroměřížští studující obdrželi od svého ředitele dovolení, že mohou mezi sebou zpěv. spolek zříditi.

Ochotnická divadla.

Poličtí pp. studující dávali dne 27. září divadelní kus „Břetislav Bezejmenný,“ od Friče s velmi příznivým výsledkem. Co se týče divadla v Poličce, jest čaka, že od 6. října obrát nastane. Dřívější ředitel divadelní p. Dr. M. Chládek se poděkoval a ve schůzi ochotníkův jest purkmistr pan L. Fajman za ochrance a 6 ochotníků do výboru zvoleno. — V Žebráce uspořádali p. ochotníci dne 25. října ve prospěch vysokomýtských pohotělých divadelní představení, při němž provozovali Tylovu národní báchorku „Strakonický dudák“. Bylo by žádoucí, aby i na jiných místech ochotnická divadla a zpěvácké spolky podobná dobročinná představení pro nešťastné pohotělce, jichž věru letos hojný počet v českých krajích čítáme, uspořádali. — V Mladé Boleslavi dávali pp. ochotníci dne 25. října veselohru „Útěk do Afriky“ dle Albinho a veselohru „Černý Petr.“ — Divadelní společnost p. A. Šzeninga meška nyní v Jindr. Hradci. Nejlepší síly společnosti jsou tyto: P. Rottová, p. Mušik a Vilhelm.

Z Prahy.

† Holoubek Jan, ředitel kůru v chrámu u sv. Vojtěcha v Praze, zemřel v pondělí dne 26. října, a byl dne 28. října pochován.

— Zdejší konservatorium slaví v sobotu 31. října ve farním chrámu sv. Jiljí o 10. hodině „Veni sancte.“ Provozovány budou: „Veni sancte“ od J. Krejčího. — Mše do C-dur od Beethovena. — „Graduale“ od Cherubiniho. — „Offortorium“ od Seyfrieda.

— Richard Wagner uspořádá ve čtvrtek dne 5. listopadu velkou hudební produkci. Velké množství ctitelův jeho zajisté potěší se touto zprávou, neb žádnému nevyšel z paměti okamžik, když při posledním jeho zde pobytí veškeré obecnosti se bratrsky spojilo v jediný srdečný jásoť. Veliký mistr a dlouho pronásledovaný muž ten nezapomněl však také na upřímnost a srdečnost, s kterými se u nás potkal a v jeho pokoji visí věnec se slovanskou trikolorou, poslaný mu od pražských ctitelův vedle jiných trofeí. Jak rád on na nás zpomíná a nyní přichází k nám, tak rádi opět uvidíme my jeho. Produkce bude, jak jest lze očekávat, velikolepá, což obzvláště umožněno tím, že sl. direktorium konservatoria pro hudbu dovolilo žákům, aby spoluúčinkovali. Z programu uvádíme prozatím jen zde ještě neslýchanou mohutnou „Jízdu Walkyr“ a „Píseň při kování“ z „Prstenu Nibelungova,“ dále vůbec ještě nikde nepředvedené „píseň ševcovské“ z nové Wagnerovy zpěvohry „Hans Sachs.“ Obsáhlý program podáme co nejdříve.

— Slečna Marie Körschnerova, první tragická herečka v Amsterdamě, engažována jest od 1. listopadu t. r. v Erfurtu s příznivými podmínkami. Slečna Körschnerova dostala nabídnutí k engagementům ze Štýrského Hradce, Krakova, Opavy a Erfurtu, kteréžto poslední přijala.

— Slečna Alojsie Blažková, druhdy první dramatická pěvkyně v Nové Střelici obdržela velmi příznivé engagement u opery v Temesváru. Obdrží měsíčně 160 zl. r. č. a 1 benefici.

— Pan Čeněk Micko, ředitel hudebního ústavu, který též velký sklad pian má, zapůjčil sl. ředitelství c. k. české hlavní školy klavír bezplatně, a sice k tomu účelu, aby se tamnější čekatelé, kteří žádného nástroje nemají, v prázdných hodinách cvičiti mohli.

— Pan K. Šebor, nadaný skladatel několika ouvertur a symfonií, českých sborů atd., obdržel kapelnické místo u městského divadla v Erfurtu, kamž se již odebral. Jak známo jest p. Šebor žák Pražského konservatoria a horlivý národovec.

— Staročeské roráte, jež tiskem vydal zesnulý kanovník Pešinv, zpívají letošního roku bohoslovci Olomučtí. Uvádíme to proto ve známost, poněvadž je to krok k rovnoprávnosti v chrámě na Moravě.

— Pan Ferd. Friedland nabídl se, že v nových místnostech umělecké besedy na své vlastní útraty chce zavésti osvětlování plynem.

— Ve valné hromadě „Hlaholu“, včera večer od 7. do 10. hodin za předsednictvím dra. kn. Taxise odbývané, zvolen byl za předsedu opětně: kníže dr. Rudolf Taxis. Volba náměstka musela být odložena, jelikož pan Lukes volbu nepřijmul. Za ředitele zvoleni byli pp. Smetana a Kavan. Do výboru pak pp. dr. Söllner, Pech, Bendl, Zvonar, dr. Procházka, Pospíšil, Korbelář, Kučera. — Za revisory pp. Lírš a Spirk. — Za čestné údy „Hlaholu“ zvolil spolek jednohlasně pp. Lauba, Strakatého a biskupa Strossmayera. Podrobnější zprávu podáme příště.

— Náš rodák pan Lud. Saar účinkuje nyní s chvalným prospěchem co kapelník městského divadla v Stětíně.

— Sl. Charl. z Tiefensee známá to česká koncertní zpěvkyně dala se nedávno v Kolíně nad Rýnem slyšeti.

— Zdejší harfeníci utvořili mezi sebou spolek, jehož účel jest dvojí, totiž opatrovati zaměstnání harfeníkům bez práce a podporovati nemocné neb k práci již neschopné harfenisty.

— Pan Alfred Škroup, syn zemřelého kapelníka Frant. Škroupa, řídí nyní co kapelník divadelní orchestr v Gdánsku (Danzig). Dle tamnějších listů zbuzuje tento teprv 21letý kapelník krásných nadějí.

Listárna. Pan J. Kusý v Táb. Každá píseň stojí 27 kr. Chcete-li tedy Vám je poslati. Panu dopisovateli v Jicině: Váš dopis příště.